

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

ГОДИНА III.

БРОЈ 6.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 7. ФЕБРУАРА 1893.

СВЕШТЕНИЧКО УДРУЖЕЊЕ.

Прут је у снопу јак.

I.

Удружити се значи ујединити се са другим једномишљеницима зарад остварења неког заједничког и опште корисног смера, значи своју снагу спојити са снагом других људи у корист остварења, унапређења и обезбеђења неког општег добра.

Нагон за удруживањем живи у човештву од кад је људи на свету. Али тек са хришћанством положен је он на свој прави темељ, дат му је прави смер. Хришћанство је својом науком: „љуби ближњега као себе самог“ ослободило индивидуалност. Слобода индивидуалности донела је слободу рада и удруживања, а плод отуд јесте хришћанска култура.

Историја човештва сведочи јасно и несумњиво, да је нагон за удруживањем по успешни културни развој имао значај пра-

вог *perpetuum mobile*-а. Он је основач брака, породице, општине, државе, цркве и у опште свију задруга од најједноставнијих до најсавршенијих. Сва дела људска, којима се ми данас дивимо, по њему су остварена. Где год је у прошлости људској поједина индивидуалност на своје савременике и на потоња времена знатно и одлучно утицала, постигла је то само удруживањем снага људских. То је тако било, то је данас тако, па то и у будућности не ће и не може бити друкчије. Најлепша замисао не вреди, ако немамо с киме и с чим да је остваримо.

Покушајте, да у човеку и људству угушите нагон за удруживањем, потисните и замените га жудњом за деобом, отуђивањем, усамљеношћу, и у скоро нестаће свега, што је културни свет и у њему породицу, државу и религију основало и до данас одржало. Саможивост, партизанство, магло-

вита космополитизам, црна и црвена реакција: затуцано назадњаштво и нихилистичко-комунистичка анархија, то су злогуке последице угушеног нагона за удруживањем. На против пак стоји нагон тај у узрочној вези са свим тим, што је лепо, добро и племенито, што човеку даје праву вредност, што га чини правим и истинитим божјим подобјем.

За то морамо већ овде очитовати, да су сви на странпутици, који у нагону за удруживањем виде само неки дух отуђивања или противности, па чак и непријатељства спроћу других човештву корисних предузећа и установа. Који тако суде и говоре, па према томе и делају, ти или нису схватили суштину тог нагона, или чине тако из својих рачуна. У њиховој власти изопачио би се нагон за удруживањем у брзо у средство за узбијање свих племенитих подвига међу људима. А то не сме бити. Истинити дух удруживања збира уједно све расположиве и дорасле снаге, како би што боље и сигурније постигао истакнути, јасно одређени, опште корисни смер, пошто нико смртан не може сам о себи у исто доба на све стране и за све успешно делати, али за то он, прави дух удруживања, ипак није ни сродан а камоли истоветан са духом кастанским. Прави удружавајући дух једне човекољубиве задруге пријатељше са правим удружавајућим духом свију других општекорисних удружења, чега ради се узајмице помажу. Он је противан само једностраном, тесногрудом, саможивом, назадном и превратном кастанском духу, који баш с тога свом снагом узбија и тамани, свуда и у свако доба.

Треба схватити, уважити и утубити, да право удружење нема значаја обичне странке, фракције, клике, котерије, касте, или буди какве назадне, или чак превратне завере, него је оно слободна и мирољубива, свесна и савесна задруга озбиљних, разборитих, родољубивих и трезвених људи, у цели остварења заједничких и општекорисних смерова, било да се ови односе на материјална или на духовна добра, да су намењени унапређењу и утврђењу трговине, производње, земљорадње и т. д. или рели-

гије, морала, знаности у опште, или појединих њених огранака посебице.

Нагон за удруживањем и напредак културни помагали су се узајмице, расли су и усавршивали су се упоред у здравим приликама. Данас нагон тај цвати бујније но икад до сада, и то по свима огранцима културна живота сваке једре културне средине. Свест о свему томе је узрок, да се радујемо животу и раду за опште и своје добро у њему, јер смо уверени, да ће тај рад наи бити успешан, да дакле не радимо и не живимо узаман. Та свест је основ нашем надању и уздању за будућност, јер знамо да под њеним стегом морамо победити у свакој доброј ствари.

Као сваки узрок оличен је и нагон за удруживањем у својим последицама, својим плодовима. По њима га онажамо, упознајемо, оцењујемо и учимо уважавати. У те плодове, мимо већ поменуте убрајамо и све мушке и женске задруге, сва удружења за старање о убогим и невољнима, о удовицама и сирочадима, о деци сиромаша, преступника и злочинаца, о апсеницима и злочинцима самима и т. д. Овамо долазе и знанствене задруге различита смера, удружења земљерадника, занатлија, трговаца и привредника, задруге лекара, одветника, професора, учитеља и — свештеника.

И кад је то све тако, и кад то све у редовним приликама друкчије није и не може па и не сме бити, зар онда није веома чудновато, да има мислених људи, па тек свесних пријатеља Српства и православља, који су на очиглед тим непобитним чињеницама у питању о начелном значају и начелној вредности нагона за удруживањем слепи, који те историјским културним развојем освештане чињенице не виде и не чују гласа њихова, јер не ће ништа ни да виде ни да чују, јер хоће да уз здраве очи и уши буду и слепи и глухи?

А када не изгубимо из вида ни ту опште познату, али не опште признату а на делу јоште ни близо не уважену истину: да је и глава наше свете матере цркве, сам Христос Спаситељ, зарад њеног бољег утврђења и проширења, зарад темељнијег тумачења, па и успешније одбране учења својега основао задругу дваесторице апо-

стеза, који су касније, када по упутству његовом зађоше учити по свету слово Божје, у истој цели заснивали подружнице — шта ту онда да кажемо о оним свештеницима, који уверавају и хоће да им се верује, да су они готови делом осветити наук: да добар пастир полаже душу своју зарад добра и спасења стада својега, а који удруживање са себи равнима у одређеном општекорисном смеру из темеља поричу и одбијају, који би да докажу, да је у раду за опште добро цркве и народа и њих самих прут за се јачи него у споу, да је усам-

љена сламка међу вихорима сигурнија од дуба посред бујне горе, да теже не претеже, да је опште свештеничко удружење „којекаква побочна сврха“, и који у стварној одбрани неизопачена начела удруживања виде само „окретно превртање мисли“ по — „наивним“ људима, за којима у исто доба и на истом месту „жале“ као за — особитим „снагама“?!

То је одиста појав врло — врло — „фаталан“.

Толико с начелне стране.

Из изборног среза цретајског. —**Т—ћ.**

ПОСЛЕ САБОРА.

(Наставак).

Ad 4. Четврти разлог опозиције против предлога одбора 15-рице је у томе, јер „Уставом су окрњена до сад уживана права народна, јер је одбор 15-рице напустио она главна основна начела, на којима је до сад грађена наша народно-црквена аутономија“.

Ми ћемо се у овоме чланку обазрети само на прву половицу овога разлога:

„Уставом су окрњена до сад уживана права народна“. Та права опозиција види у избору 25 свештеничких посланика, у избору свештеника, избору председника црквено-општинског, и т. д.

И опозиција и већина саборска дала је питању избора 25 свешт. посланика највећу важност међу диференцијалним питањима њиховог неспоразума у уређивању наше аутономије. За то ћемо и ми о њему расправљати — најпре. О томе питању доста је писано, а у сабору и говорено. Имамо пред собом цео материјал тога питања. Разлоге и за и против. Без икаквог предубеђења испитали смо те разлоге, а без икаквог предрачуна казаћемо и сад своје мишљење и уверење о томе питању.

Кад средимо разлоге против измене сабор. изборнога реда, а оставимо на страну разна разглагољствија и извијања, која ништа не доказују, него само м у к у докази-

вача — онда су разлози против тога, да свештеници засебно, сами бирају својих 25 посланика на сабор, ово:

а.) Свештенство није сталеж у сабору, не треба да буде ни бирано као сталеж.

б.) Свештеници на сабору не заступају своје засебне интересе, него интересе заједничке, целе цркве, за то не треба ни да се бирају засебно, него заједнички.

в.) Засебним избором свештеничких посланика изазвао би се расцеп међу народом и свештенством.

г.) У данашњим нашим околностима готово је искључено, да би избори свештеничких посланика по свештеницима били слободни и независни.

д.) Према томе би свештеници посланици били под утицајем епископата, а посредством овога и под утицајем државне власти, те би и јерархији и државној власти била осигурана већина у сабору, којом би могли „у спољним одношајима цркве чинити све, што им је воља“.

е.) Данашњи изборни ред је „најјачи штит наш против навала на народно-црквену аутономију“.

Кад би и један од ових разлога био истинит и оправдан, ми бисмо признали одмах, да не треба мењати постојећи изборни ред. Јер нити бисмо могли одобрити,

да се ствара сталешко заступство онде, где му разлога нема;

нити бисмо могли одобрити унапређивање ма којих „засебних“ интереса на штету заједничких интереса целе цркве;

нити бисмо могли, ма на који рачун, изазивати и подржавати расцеп између свештенства и народа;

нити бисмо могли зажелити зависних избора;

нити би нам савест, љубав к цркви и народу, ма кад дозволила, да свештенство наше ставимо у службу протуцрквену и протународну.

Али, ни један од наведених разлога против измене сабор. изборног реда није истинит, или иначе оправдан.

Прегледајмо их редом.

Да свештенство није и да не треба да буде у сабору сталешко заступство, доказивало се и тим, „што је сталешко заступство тековина прошлих времена“, те што се „преживело“, и по томе, не може му бити места ни у нашем народно-црквеном сабору.

И ако тај назор о „проживелости“ сталешких заступава не делимо — јер ових још има и данас —, ми га потпуно разумемо и схваћамо и онда, кад га чак и у нашем црквеном сабору развија један др. М. Михајловић.

Др. Михајловић је још само требао у сабору нашем „своје назоре“ и о вери и о цркви развити и изпети онако, како их он у истини, према својим „научарским“ теоријама култивише, па бисмо га онда не само ми, него и његови партизани и бирачи потпуно разумели и у питању сталешког заступава. Али те назоре он је за добро нашао неисказати.

У репрезентативном телу, у којем се о цркви толико ради, као у нашем сабору; у репрезентативном телу, које карактером свога делокруга носи на себи тип црквени, као наш сабор, у томе репрезентативном телу биће увек свештеничких чланова, и то не само као чланова цркве целе, или чланова народа, него као представника јерархије црквене, као представника власти у цркви, која се „оснива на божан-

ском праву“, власти, — „без које не би могло бити ни саме цркве“.

Свештенство је део Јерархије. Тај део Јерархије сам за себе и по себи чини еми-пентан сталез у цркви и у народу. Свештеници у сабору представници су тога дела јерархијског у сабору, представници су сталеза свештеничког, који у цркви постоји и који се никад преживети неће, док год се не преживи сама — црква.

Ако наш народ дође — у корак са неким „тековинама“ слободоумних теорија, — и до тога, да своју цркву прокламује без јерархије, онда ћемо ту цркву разумети без свештеничког сталеза, и репрезентативно црквено тело без свештеничког сталешког заступава. Пре — никако!

Хоћемо ли ми онда имати прилике, да у народно-црквеном сабору прославимо успомену на преживело сталешко свештеничко заступство, о томе нека изволи сваки размишљати, који се и у црквеном сабору нашем данас може да делектира са успоменом на преживела сталешка заступава као „тековином пређашњих векова“.

Др. И. Вучетић, као практичнији, није се позивао на преживелост сталешких заступава у црквеном сабору, шта више, није се позивао ни на напредност установа у нашим уредбама, која је њему иначе тако за срце прирасла, него је своју тврдњу, да свештеници на сабору нису сталез, поткрепио ничим мањим, него баш — црквеним правом и основним устројством цркве.

Рекао је: „По моме мишљењу у свештенство се никако не може на сабору као сталез сматрати, јер чланови цркве, по основном устројству цркве, деле се на два главна реда, па свештенички и световњачки, или на клир и народ, који у општој заједници теже к остварењу цели, ради које је и црква основана“.

А да не би ко год помислио, е су разлози „његовом мишљењу“, као само мишљење, од њега опет измишљени, сматрао је потребним, да одмах дода: „ово нисам ја измислио, него тако учи црквено право“.

Ми смо захвални дру Вучетићу, што је бар том приликом стао на позитивно зе-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

мљинште, те се сетио, е ваља при уређивању црквених одношаја обазрети се и на основно устројство цркве и на црквено право. Можда ћемо на том земљишту доћи лакше доћи до споразума.

Само је др. Вучетић и овом приликом учинио једну погрешку. Прејудиковао је „својим мишљењем“ црквеном праву. Најпре је изрекао, да „по његовом мишљењу: свештенство се никако не може на сабору сматрати као сталеж“, па је тек онда то ме мишљењу тражио разлога у основном устројству цркве и црквеном праву. А требао је најпре добро проучити непроменљивост тога основног устројства цркве, требао је најпре рећи све оно, што знаде из црквеног права, рећи онако, како то учи то право, па онда из свега тога извући закључак и мишљење, да ли свештенство може бити сталеж на сабору, који је црквени сабор, да ли у опште може и бити у томе сабору представљен иначе, а не као сталеж.

Да је тако учинио, и он би свештенство у сабору признао за сталеж, као што је то учинио и др. Полит, а лепо и исприво, са пуним достојанством озбиљнога мислиоца и објективитетом искренога родољуба, разложио г. Дане Станковић.

Но др. Вучетић место да је тако учинио, он је просто злоупотребио црквено право. Ауторитетом цркв. права хтео је „своје мишљењу“ прибавити признање и веровање. Осетио је и увидио и сам, да се на његову реч много не даје, па шта је природније за њега било, него веродостојност свога казивања и софистераја поткрепити изјавом: „ово нисам ја измислио“. А да не би који од „неверних Тома“ рекао: „ако ниси ти, измислио је ко други“, испречио је др. Вучетић ауторитет основног устројства цркве и канонично право, па сад — мир!

Од како је високопреосв. др. Н. Милаш превео „Правила“, приредио „Зборник“ и написао „Црквено право“, многи се то „цилитну“ канонима, многи размахнуо и разметнуо црквеним правом, а богме — што је посведочено и на прошлом сабору — понеко показао, како није доста знати чита-

ти, него да треба и — разумевати оно што се чита . . .

Ово се истина не тиче дра Вучетића, ал' њега ће се тицати, кад кажемо, да онај, који основном устројству цркве, које је непроменљиво, даје „измишљен“ смисао, да тај чини хулу на И. Христа, који је сам то устројство својој цркви дао и непроменљивим га осигурао.

Др. Милаш у § 55. свога „црквенога права“ вели: „по основном каноничком учењу православне цркве, сви чланови цркве дијеле се на два главна реда. Један састављају они, који су кроз особито призивање Духа светог на њих, позвани, да врше црквену службу, на име, да проповедају истиниту науку, да раздају благодатне дарове, да се старају о спасењу свију и о одржању спољашње уредбе црквене“.

Дру Вучетићу и његовом „мишљењу“ није се допало учење цркв. права о особитом призивању Духа светог „позваних“ и о њиховом старању „о одржању спољашње уредбе црквене“, него се ухватио за реч „ред“, као за сламку, те, као што се чини, хоће том поделом чланова цркве на два „реда“ да докаже, е у цркви у опште и нема — сталежа, ео ipso, да га не може бити ни у нашем сабору.

Та му је реч добро дошла, да никад не изустити — сталеж. Кад је наишао на ту реч у цркв. праву, у којој, по њеним словкама и словима, нема ни трага речи „сталеж“, — ето за њ доказа „његовог мишљењу“, да се „свештенство **никако** не може на сабору као сталеж сматрати.“

А да је све то од дра Вучетића и сувише наивно, доказао је и сам др. Полит, socius doloris сада дра Вучетића, кад је у своје говору идентификовао сталеж и ред као једно те исто.

А тако и јесте. Ред је исто, што и сталеж у овом случају, и ако иначе никада не може бити *ordo* оно исто, што *status*. Јер н. пр. друго је нешто *ordo basiliana*, а друго је — *status ecclesiasticus*.

И кад се о свештенству у нашој цркви говори с обзиром на његово **право** заступства у сабору нашем, и о **праву** у опште у уређивању цркве наше у овим земљама,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unilib.rs

на баш на језику и по писму привилегија наших, онда је оно не *ordo*, него *status*.

А кад се у црквеном праву, било у § 55. или у § 56. (којега се др. В. држао, ради „основног устројства цркве“) чланови цркве деле у два главна реда, онда из тога нема права нико, па ни др. Вучетић, који је иначе то право себи уобразио, изводити, да таква подела потиरे свештенство, као сталеж у цркви, као сталеж на сваком месту, где се о цркви ради, а свештенство као претставништво јерархичко у тој радњи учествује. — То је заблуда, ако није — рачун и шпекулација партајска.

Свештенство је у цркви сталеж; и где год у име цркве ради — ради као сталеж, те као такав мора бити и заступљен.

То је правилан појам и назор. Ту правилност признао је др. Полит, кад је ја-

сно и отворено рекао: „Ја заиста држим, да је свештенство у овом сабору као сталеж или ред представљено, јер иначе не би имало смисла, да изборни ред прописује, да се морају бирати баш 25 свештеника, и ја држим, да тих 25 свештеника претстављају заиста сталеж“.

Али, шта се то тиче дра Вучетића, што др. Полит каже; то нити алтерира клупску дисциплину нити партајски интерес, а камо ли њега, Илију Вучетића! —

Јер он дубље гледа од дра Полита, јер он види у црквеном праву и оно, што сам аутор његов не види. А шта се њега тиче напослетку и само црквено право, кад оно говори о „особитом призвању“ свештеничког реда. Њега се тиче да је то „ред“ а не — сталеж; јер „његовом мишљењу“ треба „ред“, а не сталеж. *Punctum!* —

(Наставиће се.)

ТРЕБА ЛИ НАМ БОГОСЛОВСКО СЈЕМЕНИШТЕ ?

(Свршетак.)

5. Потреба реда и дисциплине. Ред је услов напретка, дисциплина је мати успјеха. У животу сваког човјека мора бити реда, ако ће да буде честитости. А ред није из дисциплине, која, стварајући уредност, доводи сву радност човјекову у складну хармонију. А ако и једном човјеку свега тога треба, требаће особито свештенику. Он ваља да се научи чинити све у своје вријеме, у њега треба да се створи потреба, да чини све онако као што ваља да се чини, њему треба да није тешко своју ћуд, жеље своје, па и мисли своје покоравати вишим обзирима, светијим захтјевима. Над њим не смије ништа загосподарити, ништа њиме овладати, ако није складно са сврхом његове службе. А да човјек постане такав, ваља за рана да се вјежба у томе. Но хајде, нек дође ко год хоће, па нека дисциплинише наше ђаке наше богословске школе. Боже сачувај, нијесу они ваљда најлошија индивидуа. Има ту мека-

них срдаца, има красних душа, има материјала дивног. И ипак морао би анђеоснеба бити, који би могао, пуштајући нашег ђака у службу цркве, казати јој: ево сам ти довео човјека, који је научио владати не само над својим страстима, већ и цијелог себе затајити, кад то буду од њега захтјевали интереси твоје службе, јер сав он и није ништа друго већ пробуђени интерес за дјело своје. Велим, анђеоснеба би то морао бити, сила небеска. Човјек ни један неће никад то смјети рећи, док год наши ђаци буду живили у досадањим и данашњим приликама. Човјек може желити, може настојати, може сву своју снагу уложити у посао свој, али никад неће до потпуног успјеха доћи, док год ствари овако стоје, као што данас стоје. Ти ћеш звати свога питомца, да се тачно одзива дужностима својим, сам ћеш му предњачити, и он ће поћи за тобом, јер му говори свијест његова, да тако треба. Али ето невоље. Је-

дан пут је подерана обућа, други пут је слаба одјећа, трећи пут није било никог да га пробуди, па је преспавао, четврти пут је непогодно вријеме, а стан далеко, шести пут појављује се већ и леност, то природно својство без разлике свакога тијела. Не, да ти питомац није хтио за тобом, већ баш поред најбоље воље није могао. Ти га као млађег брата, или као доброг сина савјетујеш, да своје послове разреди, да свему своје вријеме нађе. И он хоће, јер зна да ће тако најлакше све савладати. Разредио је вријеме. Дошао је час да учи. Али ето јада. Данас нема свијеће, сутра му неће у то доба бити соба спремна, прекутра опет тјераће га из собе лед и студен, четврти дан биће тада гладан, пети дан притиснуће му свакојаке бриге душу његову, па ће бити неспособан да ради, шести дан наћи ће се друг који неће знати, или неће пазити, на његов распоред времена и посла, па ће му доћи баш у онај час, кад се спремао да за посао сједне, — а седми дан већ поремећен је сав ред и твој питомац бјежи од куће, уклања се од одређеног посла. Али, рецимо да све иде, као што треба. Наступиће час, кад ће природа питомчева пожелити забаве, а наступиће и часови, кад ће и тијело и душа тражити одмора. Гдје ће он тад наћи племените забаве, гдје пријатна разонођења, гдје окрепљујућег одмора? Да иде у „читаоницу“, да чита новине. Ма тамо је тијесно и за чланове који чланарину плаћају. А могло би се догодити, да тамо неће ни наћи новина, које би он хтио читати. Поћи ће у шетњу. Ма и то се досади. Па шта ће? С друговима у биртију? Но то није дозвољено. Али има биртија у Карловцима, у које за цијело неће доћи ни један професор и ни један ректор. Ту се склопи, па труј срце, убијај душу, погани цијелог себе! То неће чинити они врли младићи, којих има у нашој богословској школи, али чиниће они који нијесу у добру очврсли. А док је свијета, биће и таквих доста.

Но до сад сам говорио само у претпоставци, да те питомац твој хоће да слуша. И видјели смо, како те не може да послуша. А шта онда, ако те он неће да

слуша? Хајде, доскочи свима његовим извијањима и принуди га да вољно за тобом пође. Наишао си му на траг, он се можда поплашио. Притајио се, ти не знаш шта он мисли. Слуша те, кад предајеш. Одговара ти, кад га запиташ. Часови школског предавања прођу, а где ти је онда твој питомац? Ено тамо, са сличним друговима руга се твојем настојању. А послје ће се ругати налозима сваке власти, изигравати све одредбе, обилазити сваки закон.

Но доста. Ето и за то би нам требало богословско сјемениште.

6. Потреба питомости и углађености. Још се нијесмо излијечили од болести, којом смо у не давној прошлости заражени били. Данас се, бар тако изгледа, не форсира толико са грубијанством и простачлуком, као што се то још не давно чинило. Зло схваћена девиза „по народски“ наводила је младе људе, да не пазе на своју спољашњост, а због тога је у многога задивљала и унутрашњост. Данас се одвицамо од тога. Али и данас још трају друге невоље. Наш ђак отишао је испод крова очинога и ока мајчинога. Наишао се у Карловцима. Узмимо да је од куће донио лијепе фамилијарне питомости и чедне углађености. Но овдје се нашао сам, свој госа, код господара који је сретан, да добије ону крајцарицу. И млад човек осјети брзо своје преимућство над газдом својим. Опасност је ту, да ће питомост и углађеност његова настрадати. При томе има ту још једна зла страна. У вријеме кад се учвршћује карактер младога човјека, налази се он сам за се, као свој госа. Приговори ли му газда што год, он ће већ наћи начина, како ће се тих приговора ријешити. Газда му дакле мора да угађа баш онда и ондје, када и гдје не би требало. А млад човјек, живећи тако сам за се, постаје ђудљив, осоран, не може да поднесе ни оправдани приговор, тешко се с другим сложи, лако се заноси, тешко попушта. А како је тек са онима, који под кровом очинијем нијесу имали прилике, да призвоје што од питомости, углађености. Ти просто одрашћују овдје у врло жалосне људе. Споменућу само једно. Сиротиња у богословској школи карловачкој

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.uns-lib.rs

здруживала се, да лакше на крај изађе. А диван је ред владао у тим ђачким комунама! Ту је баш сиромашак, коме је требало дати лекцију како ће сјести и како ће јести, могао видети примјера лијепога понашања. Сами ђаци окретили су били те задруге именом „гицанеум“! Дакле из „гицанеума“ у свијет, из „гицанеума“ на углед своме народу, из „гицанеума“ у олтар! Жалосно је то, страшно је то.

Како би то све друкчије изгледало, кад би се наш ђак нашао у великој породици, међу доста другова и браће, под надзором старијих, који су кадри и рећи и упутити! Ту би се научио тршити другога, ту би се научио слушати другога, ту би се научио освртати се и на друге људе и тражити начина, да с другима мирно и у љубави живи, а ако му треба, научио би се пазити на се, на своју спољашњост, научио би се пристojности и углађености, научио би се питомости. А све то свентенику треба. Ето, за то би нам требало богословско сјемениште.

Јаки су ово разлози. Разлози су ово такви, да на основу њих морамо пожелити, да се уз нашу богословску школу што прије и богословско сјемениште устроји. Сјемениште нам је данас оно, што је једино на потребу.

Само у једном случају могли бисмо се и без сјеменишта таворити, а то је, кад бисмо могли средње школе у извјесном смјеру дотерати, кад бисмо могли прилике у Карловцима из основа измијенити, кад бисмо могли више сиротиње кроз гимназију протурити и кад бисмо могли онима, који долазе у богословску школу без икаквих материјалних средстава, намакнути више средстава за подмиривање нужних потреба, јер оно 120 фор. мало је, да се може најскромније пристojно живити, а превећ је, да би се морало умријети. Само у том ето случају могла би се како тако сврха богословске школе постизати, но ни тада се никад не би дошло донде, докле се са сјемеништем може доћи. Сјемениште нам треба!

Да, сјемениште! Али сјемениште, у коме влада родитељски авторитет, које обасјава њежна братска љубав бесприкорне браће на управи, којим равна просвјешћена мудрост душевних управника, које је кадро пристojно покрити све што треба. О таквом сјеменишту сам говорио. Само такво смијемо желити. Иначе ослободи Боже. Јер сјемениште које није такво, — горе је и од најгоре касарне.

Прота Јован Вучковић.

СВЕТОСАВСКИ ГОВОР

говорио у Текелијануму 1893. год. Лазар Ненадовић, лекар*

„Свет од света, Христе Боже, који си пре века од Оца рођен и који си од почетка са Оцем и Духом мрак са душе моје одгнао, озори ум мој, да могу славити твојега угодника Саву светитеља“.

Ваша Преузвишености, Поштовани зборе!

„Тако да се просвети ум ваш пред људима, да виде добра дела ваша и прославе оца небеснога“.

Од северних Карната, па на југ до Шарпланине, где год српска мисао влада, поје се данас: „Православија наставниче, благочестија учитељу и чистоти“, ори се: „Ускликнимо с љубављу“, слави се св. Сава.

Па и ми се сакуписмо, да славимо божјег угодника и народног трудбеника — српског свецца, светитеља Саву. Сакуписмо се, да у заједници порасте блаженство, које нам души данашње славље даје, да се увелича радост, коју данас српско срце осећа.

Као принос овој нашој заједничкој слави — ево хоћу ја да прозборим.

*) Ма нешто и доцније, али радо и са задовољством саопштавамо овај говор нашег младог пријатеља г. Лазара Ненадовића, да се види са каквом топлином и са каквим верским осећајем говори о вери и о светињи један лекар, који је у вери и побожности васпитао. — Ово је утешна појава, која показује обрт на боље, те се ми тој појави од срца радујемо!

Уред.

Како св Сава постаде угодником божјим, а свецем српским?

Растко, како име беше Сави пре калуђерства, беше благе нарави, а питома духа. Прва пак наука, чему га родитељи, чему га учитељи учинше, беше, да позна истинитог Бога, да га слави и заповеди му извршује.

„Семе паде на плодну земљу и донесе род“.

У Растку сијну мисао и роди се жеља, да вечито предпостави временоме, да се одрече тела, а поживи духом, да одбаци светско, а поевети се — Богу!

Но ко може порицати, да у млађаној души Растковој нису сијнуле и озбиљне мисли, како вели еванђеље: „што учините једном од моје млађе браће, то сте мени учинили“, мисли велим, да хоће Богу да угоди, нек посвети живот свој народу!

Владика наш Срб-Милутин каже:

„Где дух ради и бори се у свом веку за будуће векове, у свом роду за потомство рода свога, ту постаје он оруђе промисла божјег“.

Јест. Сам промисао божји хтеде, да Растко, и ако млад, по генијалној памети својој схвати, како је у оно време „посветити живот свој народу“, значило посветити се Богу и цркви!

Јер срећа народа стајаше у тесној свези са судбином цркве.

Ко може посумњати, да те озбиљне мисли не покренуше Растка, да се одрече моћи и господства, да порфиру и одору замени кострећу, скиптар — штапом испосничким, а мач — кретом.

Растко потајно одбеже на св. Гору, где сијаше сунце праве науке Христове! Оде тамо са жељом да по речима апостола Павла: „буде савршен човек за свако добро дело спреман“.

Тим учини млади Растко прво дело, којим Богу угоди — јер изврши речи Христа Спаситеља: „Ко хоће за мном да иде, тај нек себе заборава и нек узме свој крет, па за мном нек иде“.

Како пак Сава на светој гори и доцније у својој отаџбини проживе, каже нам црквени словопој: *Радуј се целомудрија стубе, који си сваку страси уништио! Радуј се са пошта светли цвете, који са чистоте мирнишеш. Радуј се монаха узоре!*

Исто му тако слави црква дарезљиву руку, милостиво срце: *Радуј се, који си милостиње делио! Радуј се даваоче дарезљиви! Радуј се зрачителу сиротиње!*

„Од Христа Спаса си, Саво оче, постом и молитвом уништио богатство, праву светлост, царство нерушимо и вечити животи наследно“.

Но да ли се Сава посвети једино са таког живота — строго испосничког — са милостиње, коју је обилно делио?

Св. пиемо каже: „вера без добрих дела је мртва“. — Па и св. Сава оде на св. Гору — само да се по примеру Христа Спаситеља спреми за дело народног посланства свог.

Делима, којима је посведочио веру своју, делима, због којих му црква поје: *Радуј се Саво богомудри! Радуј се евангелском науком равноревносно са апостолима! Радуј се похвало ошачастиву!* — делима, којима изврши народно посланство своје удостоји се он славе божје — постаде свецем српским

Од тих дела морам се спрема времена ограничити само главна да наведем.

Но да би појмили замашај рада његова, пропустити не смем, а да двоје не споменем: како беше држава српска, а како црква српска пре рада светитељева

*

Немања, отац Савин, силом мача свога прикупно беше раскомадане делове српске земље у једну целину — те створи тако јединство у српској држави.

То јединство беше плод силе — а „свака сила за времена“. Не беше снаге, која би том јединству противне мисли изгладила тако, да то јединство постане израз једне мисли, опште слоге! Докле би се то јединство одржало, кад би се држава српска по ново раскомадала — беше само питање времена, све да држава српска сама себи остављена беше.

Но судбина државе српске — у тесној свези стајаше са црквом српском. А како ту беше?

Срби примише веру православну Ту веру и Немања мачем шири — против незнабожачке старе вере.

Властела пак — многа, баш из мржње спрема Немање, исто је тако непријатељ православљу као и јединству државном. Но отуд још не прети српској држави и православљу велика опасност, можда и пропаст, да се у државне прилике — а ради вере и цркве не меша неко трећи! Папа — и његове слуге, у тежњи да потисну православље — мал не обореше зграду српског јединства — мал не збрисаше и државу српску са света. Јер час јавно диже суседне

владаре против Србије, час потајно рови код незадовољне властеле — шири мржњу — руши слогу! А ко брани српску цркву — с њом и државу? Нико. Православна црква беше стадо без пастира, које вуци по вољи растрзају. Јер пастири беху Грци, које народ не разумеваше — а мржаше их са њихове себичности!

Православље се љуља, јединству државном темељ поткопан.

Ено пани пође за руком да и браћу Савину завади око престола очина. Куцнуо беше последњи час, да се Сава крене, да спасе државу српску, да оснажи православље.

У том часу судбоносном диже се св. Сава са св. Горе, да над Србијом узвиси знак мира, знамење љубави. Над Србијом заблиста крет часни — а у руци светитеља Саве, чији дух нам и данас виче: под овим ћеш знамењем победити!

Слобода је златна. Само у слободи има развртка, има напретка. Зато и св. Сава у намери, да српску цркву сазида на стени, па да јој ни врата адова не могу одољети — стара се најпре, да српску цркву ослободи испод власти грчког патријарха.

И након великог труда, дугог молења извојева св. Сава самосталност српске цркве.

Св. Сава је први борац за самосталност српске цркве!

А први српски архиепископ ко да буде, него св. Сава, коме црква поје: *Радуј се смирењујем високи, који си низложио гордост демона. Радуј се цркве воздвиженије!*

Као владика поче просвећивати ум — најати срца српска пићем божанственим, науком чудотворном — словом божјим! Народ васколики слушаше речи његове — вазљуби својег пастира, јер живот свој „воздержанијем украси, а животом мудрости слово увераваше“.

Из српске цркве изгони, као оно Христос кајишаре и трговце — зле пастире — Грке — још горе смутљивце папске слуге — а даде народу пастире, као што и сам беше пастир добри, који душу своју полаже за овце своје.

И би једно стадо и један пастир.

Ето тако огради св. Сава српску цркву зидом слободе — а сазида је не на стени нит камену, већ у срцима прадедова наших. Народ чуваше у срцу своје цркву, а црква заштићаваше под окриљем својим народ. И данас још

блиста крет св. Саве — и данас још живи Србин!

Црква учи, да је циљ човечјем животу, да се умом што већма приближи Богу. Циљ је савршенство, а пут је напредак. Но има ли напретка без просвете? У том црква и школа једна другу допуњују.

За то и св. Сава поред цркве свуда зида и српску школу. Ум царује, снага кладе ваља. Благо народу, који има умних синова, јер је више сваке снаге! И ту снагу, снагу ума, заснова Србији св. Сава! Он подиже српску цркву — он подиже прву српску школу — он је први српски учитељ! За то је св. Сава српска слава, св. Сава ђачка слава.

Српском црквом — српском школом — српском просветом створи снагу, која ће јединство Немањине државе слогом одржати и против спољашњих и против унутрашњих непријатеља. То беше времена победа — његова рада.

Но више нешто. Тим даде — ули он у здраво тело здрав дух. Тој победи његова рада векови се диве! Јер дух тај одржа тело у болести, кад српска држава већ клонула беше под теретом ропства. И Србин још живи.

Ко би побројао све струке рада светитељева? Он је учитељ народа — он проповедник слова божја — прави апостол српски. Он организатор цркве српске, он први државник српски — он душа свега народног живота! Рецију, од кад отпоче рад свој — па док светитељску душу своју не поврати Богу, он беше и отац и мајка Србији, штит и утеха Српству!

Но осим свега црква и школа српска — јесу она дела, којима изврши посланство своје: да прослави Бога — а уреди народ свој.

Са тих дела — постаде угодником божјим — свецем народним. Ено Бог, који је диван у светим својима, шаље благодат на изабраника свога — даје моћ св. Сави, да за живота свога чуда твори! А по смрти? Прослави Бог угодника својег, који за живота слављаше име божје. Учини Бог чудо, те „во гробје лежа неразрушим пребивајеш, Саво оче, светитељу богоблажене“.

Тако народ виде, да се Сава, ког и за живота за божјег човека држаше — у истини, по светио.

Народ га поче као свога свеца славити.

А на њивот светитељски дуго се скупљаше народ — да црне снаге у љубави спрема вере, спрема језика свога, да пађе утехе у бољи, бла-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

жениствалу срећи — да се и у добру и у злу помоли Богу — а у име св. Саве. Тако беше, док грешна рука не диже њивот, те спали тело светитељско.

Спали тело — ал остаде дух!

И тај дух — сакупи и нас данас ево овде да славимо крено име свију школа, свију ђака народа српског — да се у име заштитника и покровитеља свега Српства Богу помолимо.

Но како ћемо да га славимо, како да се помолимо?

Помолимо се Богу — а у име св. Саве речима владике нам Срб-Милутина:

„За православну српску цркву своју, да се утврди на камену вере и добродетељи хришћанске у души и у срцу свију синова својих, и да се напуни искреним богомољцима, који се клањају Богу духом и истином.

Помолимо се за свештенике наше, да чувају себе и духовна чеда своја од вртлога безбожних мисли и од пламена паклених страсти, а да негују духом љубави апостолеке све оно, што је никло, процветало и уродило на духовној њиви иза светитељске руке првог просветитеља српског.

Помолимо се за учитеље наше, да осветлају зракама мудрости еванђелске у души учени-

(Наставиће се.)

НЕШТО О „ЗНАМЕНОВАЊУ ДЕЦЕ“.

У §. 15. кр. рескрипта од 1868. год. стоји ово:

„Парохијско свештенство обавља следеће дужности без наплате:

а) „знамење код свештеника“.

У §. 16. вели се под в.) „за знаменску водицу у кући породиље“ — плаћа се — 40. нов.

Да видимо како се обавља оно знамење код свештеника, а како ово код породиље.

1. Знаменовање код свештеника. Кад се роди дете, бабици је прва дужност да то пријави свештенику и да се тиме постара за „знамење“. Она, полазећи свештенику, понесе собом боцу (или други какав суд) с водом, те јавивши свештенику о рођењу детета у кући Н. Н. иште „знамење“. Свештеник чита мо-

ка својих образ и подобије божје, и да им напоје срца њихова капљама љубави хришћанске и народне.

Помолимо се за родитеље српске, да одхрањују у деци својој науком и примерима својима здраве и добре синове и кћери, паметне наследнике и вредне потомке себи, — а народу своме непостидне чланове и поуздане носиоце хришћанске мисли, православног осећања и народне части.

Помолимо се за млађаш нашу, да се испуни страхом божјим, који је почетак сваке науке и просвете, па да напредује и да се утврди у свима хришћанским и народним врлинама; а за децу нашу, да расту под благословом божјим и под негом родитељском здрава и кренка, и да јачају под окриљем анђела хранитеља у чистој хришћанској и православној свести.

Помолимо се најпосле, браћо, за сав род наш, да му попуни Бог благодаћу својом у разуму, у срцу, у вољи и духу његовом све оно, што му не достаје, а треба му, да може обљубити и усвојити ону правду, која подиже народе на висину праве среће и славе, а да може одбијати од себе оне пороке, који затиру племена људска на земљи овој“.

литву над водом (коју молитву?), даде име детету, — и тиме је „знаменовање“ свршено. По томе долази — крштење.

2. Знаменовање у кући породиље. У овом случају радим ја овако. Пошто ми је бабица пријавила рођење детета у кући Н. Н., отишао сам тамо с епитрахилем, требником и кретом, те прво „осветим водицу“. За тим читам молитве — породиљи, а после читајући молитву за „знаменовање детета“ код речи: „да знаменујете ја свјет лица твојега на рабје твојем Н. . . .“ знаменујем дете. Прочитавши ту молитву до краја, узмем дете те отпојем: (и ако у требнику стоји: „глагоља“) „Радује ја благодатнаја“ После тога отпуст, и на уречено време доноси бабица дете на — крштење. Ето овако чух од других, овако пак чиним ја.

Код мене у мојој парохији постојао је од давних давнина, па до пре две године обичај, да свештеник даје знамење у кући породице. Но пре две године прохтело се овд. учитељу, да из пакости, која је на жалост многој браћи његовој својствена, — тај обичај измени, те оним првим замени.

Кад му се родило дете, он је први, од како постоји ова парохија, послао по бабици боцу с водом мени, да му знаменујем дете, а после тога је и још неколико парохијана мојих завео, те их навео, да и они то исто учине. У први мах не знадох ни сâм шта у том случају да учиним, јер то што онај (учитељ) и ови учинише, учинише по „рескрипту“; но кад сам добро о тој ствари размислио, ја сам ове, што ми долажаху кући за „знамење“ — одбио, на-

редио да се дете у цркву донесе, те га ту знаменовао, а за тим одмах кретио. Ово и овако сам учинио, а чиним и данас с тога, јер држим: да оно знаменовање у кући свештениковој, није — знаменовање.

Па — е да ли ја грешим у томе? Е да ли се можда оно знаменовање код свештеника друкчије обавља, но што ја овде наведох? Па ако друкчије — како? И, да ли у опште има смисла „знаменовати“ — без детета? На ова питања молим старију, у томе вештију и искуснију браћу, да ми одговоре, па ћу тада можда и ја о тој ствари рећи онолико, колико будем — могао и умео.

Ков. Сент-Иван 18. јануара 1893.

Стеван Стевановић,
парох.

Л И С Т А К.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Извештај о јануарским седницама епарх. управе темишварске.) I. Епарх. консисторија темишварска држала је своју редовну седницу 19. (31.) јануара о г., из које се следећа важнија решења бележе: Позвато је парох. свештенство да у смислу наредбе вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе од 14. јан. 1876. бр. 778. смртне случајеве оних војничких удовица и сирочади, која од државе издржавање добијају, надлежним административним властима неодложно саопштава. — Извештен је Давид Поповић, ученик II. разреда трговачке школе у Темишвару, да га је саборски одбор за питомца стип. закладе пок. Петра Божића са стипендијом од годишњих 105 фор. потврдио. — Узет је на знање извештај Кузмана Станића, админ. прот. темишварског, да је јереја Исидора Николића за администратора парохије товладијске и Ђиреке тамош. цркв. општинама представио. — За парохаџтиса-ст. миклушког, пошто ни један кандидат није имао $\frac{2}{3}$ гласова, именован је јереј Димитрије Ђирић, садањи парох неметски, а за администратора парохије неметске постављен је Софроније Јаконић, свршени

богослов из В. Кикинде. — За пароха ново-бечејског, пошто ни један кандидат није имао $\frac{2}{3}$ гласова, именован је Партеније Сивчев, свршени богослов из В. Кикинде. — За пароха т. кањишког, пошто ни један кандидат није имао $\frac{2}{3}$ гласова, именован је јереј Милан Димитријевић, досадањи админ. т. кањишке парохије. — Узет је на знање извештај Ђорђа Влаховића, окр протев. в. кикиндског, да је јереја Павла Милина за пароха башахидског тамошњој цркв. општини представио. — За администратора надлачке парохије постављен је јереј Драгутин Мојић, садањи админис. овсеничке парохије, која је у привр. администрацију поверена јереју Кости Лазићу, админис. парохије сочанске. — Јереју Велимиру Недељковићу, пароху дешчанском, који је за пароха у Баји изабран и од епарх. консисторије бачке за таковог потврђен, издат је отпует из подручја ове епархије и постављен је за админ. дешчанске парохије јереј Сретен Јовановић, сист. парох. помоћник из Св. Петра, а парохија св. петарска дата је у привр. администрацију јереју Михаилу Путнику, пароху тамошњем. — Администрација филијала перјамошког и преда-

увања прав. веронауке на женском самостану у Перјамошу поверено је и на даље јереју Михајилу Путнику, пароху св. петарском — Услед молбе Вељка Белеслијиног, пароха санадеког, позвана је цркв. општина санадска, да од 1. јануара о. г. свештенику плату по кр. рескрипту установи. — Умољен је вискосл. саб. одбор, да јереју Исидору Николићу, админ. парохије товледијске и Ђиреке, годишњу припомоћ из јерарх. фонда на исплату упути. — Препоручени су неколико свештеника и свешт. удовица мистарству богочасти и јавне наставе ради получења државне припомоћи. — Осим тога донесена су решења у многим брачним споровима. —

— П. Епарх. админ. одбор темишварски држао је своју редовну седницу 20. јан. о. г., у којој су следећи важнији предмети решени: Извештена је цркв. општина рудњанска, да је 100 фор. у име држ. припомоћи добила. — Позвана је цркв. општина рудњанска, да изда конс. фишкалу пуномоћије, како би овај против А. П. бившег председника цркв. општине, који је нехатним манипулисањем цркв. општину са 150 фор. општетио, код надлежног кр. суда тужбу подићи могао. — Изаслат је др. Живко Богдан, члан управе ове, да ликвидира рачуне цркв. општине срп.-кларијске од год. 1885. до закључно 1890. — На извештај истражне комисије, да у цркв. општини срп. бокиноској заиста нечувен неред постоји, јер цркв. скупштина од организације никад није обнављана, а јереј Димитрије Којић, парох и председник исте цркв. општине, никад није одборске и скупштинске седнице сазивао, него је самовласно без скупштинских решења делао — распуштена је скупштина помануће цркв. општине и наређен је избор нове скупштине под руководством Љубомира Панића, окр. проте в. бечкеречког, а истражни списи, пошто је јереј Димитрије Којић и такове изгреде починио, који по природи својој у надлежност духовног одсека спадају — уступљени су духовном одсеку. — Распуштена је цркв. скупштина срп. прав. цркв. општине меленачке и постављен је управни одбор са епарх. поверником, који ће у свима седницама управног одбора присуствовати и на законито делање упућивати. — Позвата је цркв. општина модошка, да записник скупштинске седнице своје овамо поднесе, у којој је закључила, да св. цркву своју с' пола оправи. — Дозвољено је цркв. општини срп. ст. мартонској, да 8 ланаца земље

купити може. — Најпосле су рачуни и предрачуни неколико цркв. општина издати епарх. ревизору рачуна на прегледање, а од овога прегледани рачуни враћени су дотичном цркв. општинама. —

П. М. —

— (Епарх. конеисторија горњо-карловачка) држала је у Плашком 21. јануара 1893. своју редовну сједницу. У тој сједници ријешено је између осталих предмета ово:

1.) Поводом умировљења протојереја и професора Н. Гр. Живковића, учињен је предлог на вис. владу, да се премјести јереј и професор Адам Муждека за катихету на кр. реал. гимназију у Раковац; а у Петрињу да се на кр. учит. школу и кр. нижу реалку постави свршени богослов Г. Живковић. 2.) Адм. парохије славскопољске подијељена јереју Др. Шарцу са 1. мартом 1893. 3.) Поводом смрти сусп. јереја Н. К. учињено нужно расположење са јураковачком парохијом. 4.) Одређена је истрага против јереја Д. К. у д. Б. 5.) Умољена је вис. влада за дозначење подвоза свештенику жуначком, кад буде одлазио катихизирати школу у Фаркашићу. 6.) Кажњен је јереј Д. Ц. за то, што је занемаривао службу. 7.) Узети су на знање извештаји проте Д. Прице о уводу јереја Мих. Николића у управу парохије сјеничачке; јереја Т. Милакаре у управу парох. драготињске; а јереја Мих. Кнежевића у управу парох. славскопољске, све од 1. јан. 1893. 8.) Парох и учитељ у Ј. измирили се и истрага против њих забачена. 9.) Кажњен је јереј И. Р. ради огрјешења о редовну власт. 10.) Поводом једнога описа вис. ц. и кр. војног министарства у Бечу ријешено још једном покушати бранити српски, као наставни језик у кадетској школи у Карловцу. 11.) Наређена је истрага против јереја Д. К. у Н. 12.) Наређена је истрага против протојереја Н. Б. 13.) Издате неколике нормативне наредбе и напутци свештенству гледе цркве и служења у њој. 14.) Неке брачне ствари помакнуте за корак на прво.

Р. К.

— (Награде „Школскога Листа“.) „Школски Лист“ расписао је био за г. 1892 две награде за најбоље педагогијске расправе. На тај расписе стигле су четир расправе, које су штампане у „Школском Листу“ и предане на оцену српском учитељском збору у Сентомашу. По предлогу сентомашког учитељског збора досудило је уредништво „Школског Листа“ прву награду од 4 ћесарска дуката расправи: „Поглед на жен-

ске васпитање у нас“, коју је написао Ђорђе Михајловић, учитељ у Бегечу, а другу награду од 2 дуката расправи: „Шта се иште од српског народног учитеља“, коју је написао Душан Ђурић, учитељ у Лијевну.

— (Школки Савет) држао је своје седнице у Карловцима 17. и 18. децембра 1892. под председништвом Његове Светости преузв. г. патријарха српског Георгија Бранковића. Узети су на знање неки отписи високог кр уг. министарства просвете и црквених послова. — Према упутству истог министарства препоручено је управу српске учитељске школе у Сомбору, да ради јачања и снажења мушке младежи у истом заводу по могућству установи такмичења у гимнастици и заведе гимнастичке игре. — Примедбе министарске на дисциплинарна правила за српске нар. учитеље издана су пододбору, који је упућен, да дисциплинарна правила преради и у склад доведе са потребама школа и учитеља наших. — На оправке просторија, у којима се учитељска школа горњо-карловачка налази, и на набавку вужног намештаја одређено је један пут за свагда 658 фор. 50 нов. из клирикалног фонда, која ће се свота доставити срп. црквеној општини у Г. Карловцу. — Манојлу Ђрбићу, катихети срп. учитељске школе горњо-карловачке, одобрен је накнадно годишњи хонорар од 60 фор. за одривљање дужности епархијског школског референта у горњо-карловачкој дијецези од 1880—1892 године, а за у будуће одређена је годишња награда од 100 фор. за надзиравање вероисповедних школа епарх. шк. одборима у Пашком и Пакрацу. — На извештај учитељске школе у Сомбору о кандидацији компетентна на упражњену катедру професора природних наука и математике у истој школи, решено је, да се до предетојећега преустројства учитељске школе сомборске остави привремено у звању свом досадашњи супленат за природне науке и математику; уједно је одлучено, да ће се од сад само такви за професоре на учитељским школама стално постављати који за дотичне катедре формално оспособљење имају. — Српска црквена општина у Панчеву изабрала је између предложених од школског савета кандидата: Јелене Лујановићеве, Данице Вујашковићеве и Емила Каракашевића — већином гласова Даницу Вујашковићеву за учитељицу мађарског језика у вишој девојачкој школи панчевачкој. Избор овај одобрен је тако, да изабрана

има две године као привремена учитељица служити. — На молбу срп. црквене општине панчевачке, да се ради сталног попуњења места професора природних наука у вишој девојачкој школи тамошњој што скорије отвори стечај, — решено је, да се та молба не уважи с тога, што у смислу саборског закључка предстоји преустројство виших девојачких школа, до којег је за суштирање поменути катедре постарано. — Преосвештени г. епископ пакрачки, Мирон Николић, на позив шк. савета поднео је извештај о постанку епархијског препарандског фонда дијецезе пакрачке, из ког се види, да главница тога фонда износи у свему 48.340 фор. 66 н. — На молбу дотичних епархијских школских одбора издати су декрети: Видосави Увалићевој за учитељицу у Ст. Паланци, Кузману Миловановићу за учитеља у Силбашу, Адаму Чиплићу и Кости Дражићу за учитеље у Ст. Бечеју, Олги Сифносевој за учитељицу у темишварском предграђу Фабрици. — Осим тога решени су још многи други предмети од мање важности.

— (Распоред седница епархијске управе у Вршцу за 1893. годину.) 25. јануара консисторјална, 26. административна, 26. школска седница; 22. фебруара консисторјална, 23. административна седница; 15. марта консисторјална, 16. административна, 16. школска седница; 26. априла консисторјална, 27. административна; 24. маја консисторјална, 25. административна; 25. школска седница; 21. јуна консисторјална, 22. административна, 22. школска седница; 23. августа консисторјална, 24. административна, 24. школска седница; 20. септембра консисторјална, 21. административна, 21. школска седница; 18. октобра консисторјална, 19. административна седница; 22. новембра консисторјална, 23. административна, 23. школска седница; 13. децембра консисторјална, 14. административна, 14. школска седница.

НОВЕ КЊИГЕ.

— О разлозима који раскидају брачну везу и о судском поступку у парници за раскид брака, написао Тома Алагич, прота, професор богословије (у Ревеју) Прештампано из извештаја српско-православне богословије у Ревељу за годину 1891/2 Цена 50 новч. или 1 круна. (Продаје се у првој српској књижарници Јакова Хаџи-Трифковића у Сарајеву.) Сарајево, земаљска штампарија 1892 стр. 104.

Има томе већ месец дана, од када добисмо ову врсту и драгоцену књижицу, којој ће се морати сваки обрадовати, ко се занима оваким стварима, какве се у овој књижици расправљају. Ми хтедосмо опширније приказати ову ванредно лепу и стручно написану књижицу, али кад нам се то до сад — због других прешних послова — није дало, хитимо, да ју бар овим начином најтоплије препоручимо г. г. свештеницима, духовним судијама, адвокатима, јавним и црквеним чиновницима нашим — који ће наћи у овој књижици врло лепо расправљено питање о бракоразводним разлозима наше православне цркве и о судском поступку при бракоразводним парницама. О овоме предмету, колико је нама познато (а познато нам је добро све, што имамо на овоме пољу израђеног), још нико није исцрпивије, темељније и боље писао, но што пише г. прота Тома Алагић, коме заиста може на част служити овако врена работа. Ми му од срца честитамо, а дело његово топло препоручујемо свима нашим пошт читаоцима! Дадом приликом свакако ћемо опширније проговорити о овом вреном делу.

— О св. Јовану Владимиру. Исторично-књижевна цртица. Написао Димитрије Рувац, парох земунски. (Прештампано из „Новог Времена“ за 1892.) У Земуну 1892. Штампарија Симе Пајића. Стр. 84. Цена је?

— Ова је књижица написана ванредним трудом и темељним познавањем предмета. Ми немамо баш никаква разлога да ласкамо г. писцу ове књиге — али му овај рад и труд ипак морамо с нарочитим нагласком похвалити.

Ову своју књижицу посветио је г. писац „сени својих милих родитеља Василија и Јулијане“, на дан, када је г. писац навршио 50 година свога живота.

Књига има ова три одељка: 1. Кад и како је доспео св. Јован Владимир у Србљак? 2. О житијама св. Јована Владимира. 3. Историја о св. Јовану Владимиру. Сва ова питања расправљена су критички и зналачки, исцрпиво и лепо, да се боље пожелити не може. Расправљајући питање о св. Јовану Владимиру са разних гледишта, писац је раскрио многу историјску истину, те ће се овом његовом књижицом много користити и они наши историчари и писци, који расправљају и друга слична питања из тога доба. Чак је у овој књиживи утишан и ублажен и онај полемички тон, који је г. писцу иначе

тако својствен. Но нешто полемичко ипак има. Али све је у главном на свом месту. Па с тога, имајући у виду целокупну вредност овога дела, ми га нашим пошт. читаоцима препоручујемо, а г. писцу изричемо на томе дару топло признање, благодарност и похвалу!

— Приповетке Дра Стеве Димитријевића. У Новоме Саду, издавачка књижарница и штампарија А. Пајевића 1893. Са ликом Стеве Димитријевића. Стр. XI и 192. Цена 1 фор. Књигу ову издала је о свом трошку гђа Данка Јовановићева, бивша супруга пок. Стеве Димитријевића. У почетку књиге написао је предговор г. Ст. В. Поповић, од кога је и потекла мисао за издавање ове књиге. Саму књигу и грађу уредио је г. Сава Петровић. Ми ову књигу са њезине лепе и интересне садржине топло препоручујемо.

7, 4—10 КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ТУМАЧЕЊЕ ЕВАНЂЕЉА СА БЕСЕДАМА

ОД Г. АРХИМАНДРИТА ФИРМИЛИЈАНА
У ТРИ КЊИГЕ

подпуно је готово и претплатницима разаслато.

Претплату и даље треба шиљати на подписате.

Цена је целом делу 10 динара или 5 фор.

Ко узме 10 књига, једанаесту добија на поклон.

Београд, 1893.

В. МАРКОВИЋ И ПАВЛОВИЋ,
кројачи цркв. одела

О Г Л А С И.

Бр. 2393 ex 1892.
Е. К. 523

Е Д И К Т.

9, 3—3

Софија Чуковић, жена Јована Чуковића, сад књиговође трговачке куће Петра Николића у Загребу, а родом из Глине, жупаније загребачке, која је свој завичај и свога законитог човјека оставила и некуда у свијет отишла, позивље се овијем, да се у року од деведесет дана, — од дана првога уврштења у новине овога Едикта — или писмено или главом, овој Консistorији пријави; иначе ће се и без ње у бракоразводној парници, коју је против ње човјек јој Јован подигао, по закону даље поступати.

Из сједнице енарх. консисторије, држане у Плашком, 17. децембра 1892.

СТЕЧАЈ.

8, 3-3

Пошто се на расписани стечај од 17. новембра 1892. пријавио само један компетент, то се овим по ново расписује стечај на једно упражњено стипендиско место у заклади народних добротвора Луке Миланковића и сестре му Марије Петровићке за слушаоце реалке или технике. Годишња је стипендија 500 ф., а добија се у десет месечних obroка.

Првенство имају Новосађани.

Молбеници ваља прикључити: крштено писмо, сведошце о свршеним наукама, сведошбу сиромаштва и лекареку сведошбу.

Молбенице ваља упутити потписаноме одбору.

Рок стечају траје за четир недеље од првог уврштења.

У Новоме Саду, 14. (26.) јануара 1893.

Црквени одбор

српске православне црквено-школске општине.

ЈАВНА ДРАЖБА.

12, 1-2

Потписана српска православна црквена општина жели своју цркву оправити.

Цео посао прорачуњен је и то:

1. Зидарски посао	434.13
2. Дунђерски „	285.64
3. Лимарски „	590.—
4. Столарски, браварски, стакларски и личиларски	203.24
5. Претресање крова, цреп и 3 шлинска у цркву да се узидāju	185.60
6. Сликарски посао	300.—

Укупна свота 1998.61

Сваки који би дражби приступити желио, има 10% од искљичне цене у име вадјума положити.

Дражба ће се обавити дне 30. марта (11. априла) 1893. у 3 сата после подне.

Ближи услови могу се увек код председништва (перовође) видити.

У Прхову (Срем) 2. фебруара 1893.

Милан Поповић,
председник.

Марић,
перовођа.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

13, 1-2

На основу скупштинског закључка српске црквене општине јарачке од 1. јануара 1893. а у сљед одобрења сл. арх адм. одбора у Срем. Карловци од 10. (22.) августа 1892. расписује се дражба на мањак ради оправљања и покривања црквеног торња бакарном.

По зготовљеном предрачуну износи:

1. дунђерски посао	500 фор.
2. казанцијски посао	1.990 „
3. громобран	120 „
4. злаћење жеженим златом	410 „

укупно 3.020 фор.

Услови су:

1. Лицитација биће писменим путем обвљена;
2. Сваки лицитант дужан је до 8. (20.) фебруара т. г. писмен оферт на јарачку црквену општину поднети;

3. Сваки лицитант дужан је од горе истањене своте 10% пре дражбе у име пишманлука председнику у руке положити;

4. Општина задржава себи право поверења према подузимачу;

5. После три године од дана предаје цркве, прима подузимач јамчевину, којом јамчи за солидну израду;

6. Ближа условија могу се видети код општинског перовође г. Стеве Јаношевића, учитеља, као и на сам дан дражбе, која ће се одржати у недељу 21. фебруара (5. марта) т. г. у проторијама српских школа, у 3 сата после подне.

У Јарку 21. јануара 1893.

Стеван Јаношевић,
перовођа.

Ђорђе Ј. Ристивојевић,
председник.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата, огласи, стечајевни, рекламације

и сви рукописи шаљу се г. Сергију Шахрак-Нинићу, уреднику „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајевне плаћа се 10 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.